

Vynořující se dospělost



Miroslava N. Schöffelová



Kdy je člověk už skutečně dospělý?



- Kdo z Vás se cítí plně dospělým?
- Kdo z Vás se cítí adolescentem?
- ZNAKY DOSPĚLOSTI – dříve versus nyní
- Jak to bylo dříve? Za dob Vašich babiček (možná už prababiček 😊)
- POČÁTEK DOSPĚLOSTI DNES:
 - PRÁVNÍ – dosažení plnoletosti
 - BIOLOGICKÉ – fyzická zralost
 - PSYCHOSOCIÁLNÍ – psychická a sociální zralost, zkušenosti



Kdy je člověk už skutečně dospělý?



- Dc
- ná
- SA
- IN
- KA
- SO
- Dř

Důležité pro dospělost?	Označení „ano“ v %
Přijmout odpovědnost za následky svého jednání	93
Rozhodovat se v osobních názorech a hodnotách nezávisle na rodičích nebo dalších vlivech	81
Stát se méně sebestředným, rozvíjet větší ohleduplnost k ostatním	81
Být finančně nezávislý na rodičích	74
Užívat antikoncepci v případě sexu, kdy nehodlám počít dítě	66
Nežít v domácnosti rodičů	55
Vyvarovat se řízení v opilosti	42
Učinit celoživotní závazky k ostatním lidem	40
Dosáhnout 18 let věku	40
Dosáhnout 21 let věku	34
Být zaměstnaný na plný úvazek	26
Být ženatý/vdaná	15
Skončit se studiem	15
Mít nejméně jedno dítě	14

rence,

..

/slu

J.J.Arnettův koncept - Emerging Adulthood



J.J.Arnettův koncept - Emerging Adulthood

- Vynořující se dospělost (18-25-30 let)
 - Nové vývojové stadium dospělosti - kulturně, socioekonomicky podmíněné
 - Nejde ani o prodlouženou adolescenci, ani o mladší dospělost
 - Období mezi adolescencí a dospělostí
 - Lidé se necítí dospívajícími ani plně dospělými

Faktory, které přispěly ke vzniku „vynořující se dospělosti“

- Rostoucí věk, kdy se člověk rozhoduje vstoupit do manželství a stát se rodičem
- Prodlužující se doba vzdělávání
- Odlišné vnímání významu a hodnoty přechodu k dospělým rolím
- Změna ženské role



Emerging Adulthood – charakteristické znaky



Emerging Adulthood – další charakteristické znaky

- Optimistické vidění budoucnosti
 - Vlastní budoucnost lepší než život rodičů
 - Vidění budoucnosti celé mladé generace pesimistické a cynické
- Deprese přechodu do dospělosti

Rodiče a jejich (ne)dospělé děti





Rodiče a jejich (ne)dospělé děti

- Rozdíl mezi adolescencí a vynořující se dospělostí

Adolescence

- Chtějí porozumění, uznání názorů, rodiče dobré vychování
- Kontrola chování
- Stále nesymetrický vztah (někdy mocenské boje)

Vynořující se dospělost

- Není mocenská převaha žádné ze stran
- Porozumění se mění v toleranci
- Snižuje se potřeba kontroly
- Nadhled a odstup obou stran



Rodiče a jejich (ne)dospělé děti

- Výzkum
 - Pozitivnější vztahy s matkou než otcem (nezávisle na pohlaví dítěte)
 - Vnímání matky koreluje se sebehodnocením (vnímání otce nikoliv)
 - Rostoucí autonomie v každodenních situacích (většina v kategorii „nechávací ne mě“ nebo „řeknou svůj názor, ale nechají na mě“)
 - Třetí plochou je bydlení a získávání financí
 - Helicopter parenting
 - Rodiče vidí dospívající ve vynořující se dospělosti jako více dospělé, než se vidí sami

Partnerské vztahy ve vynořující se dospělosti





Arnettův pohled – vztahová identita ve vynořující se dospělosti

- Postupné hledání partnera v období dospívání
- Rozdíl mezi adolescencí a vynořující se dospělostí
 - Adolescence: „S kým by mě bavilo být, tady a teď?“
 - Vynořující se dospělost: „Jaký jsem člověk a jaký člověk by byl nejlepší ke mně jako partner pro život?“

A horizontal row of seven stylized illustrations depicting different types of human relationships. From left to right: a man with a beard and a woman in a white dress; a woman in a green dress embracing a man in a brown jacket; a man in a brown jacket embracing a woman in a white dress; a woman in a green plaid shirt embracing a man in a white shirt; a man in a brown jacket embracing a woman in a white dress; a man in a blue shirt embracing a woman in a patterned dress; and a man in a blue shirt embracing a woman in a patterned dress.

Arnettův pohled – vztahová identita ve vynořující se dospělosti

- Výzkum
- Prodlužuje se období explorace a množství vztahů
- Rozšiřuje se spektrum typů vztahů
 - Např. 39 % mladých lidí má zkušenost s typem vztahu „friends with benefits“ (Kuhpastová, 2014) – více viz Lacinová a kol., 2016
- Lidé se stabilním vztahem
 - 70 % přetrvává po tři roky výzkumu
- Lidé bez stabilního vztahu
 - Dosud žádná zkušenost – 25 % - 21 % - 16 %
 - Mnohdy se jedná o momentální přechodné stavy (po rozchodu apod.)
 - „On-again/off-again vztahy“ – 43 % respondentů (Homolková, 2015)

Vynořující se dospělost v doméně studia a světa práce





Arnettův pohled na hledání pracovní identity ve vynořující se dospělosti

- Pubescence

- Ve většině případů ještě nejsou nijak pracovně aktivní, pokud ano, jedná se o velmi příležitostnou práci s cílem výdělku na konkrétní užití
- Nemá většinou žádnou vazbu na budoucí profi-směřování



Arnettův pohled na hledání pracovní identity ve vynořující se dospělosti

- Adolescence

- Práce je přechodný prostředek pro získání peněz k uspokojení každodenních potřeb
- Cílem je vydělat co nejvíce peněz
- Brigády jakéhokoliv druhu bez vazby na studovaný nebo vystudovaný obor

Arnettův pohled na hledání pracovní identity ve vynořující se dospělosti



- Vynořující se dospělost
 - Budování základu pro celoživotní povolání, získání prostředků není jediný motiv
 - Objevuje se potřeba zjistit, co mě baví, v čem jsem dobrý
 - Brigády spíše v oboru
 - Stále ještě vnímáno jako přechodný stav
 - Stále ještě nestabilita v představách o budoucnosti
 - Vytvoření určité představy – dále ke zklamání / utvrzení se / nalezení něčeho nového
→ přestavba původního plánu
 - Většina lidí z výzkumu změnila za tříleté období práci alespoň jednou

Arnettův pohled na hledání pracovní identity ve vynořující se dospělosti

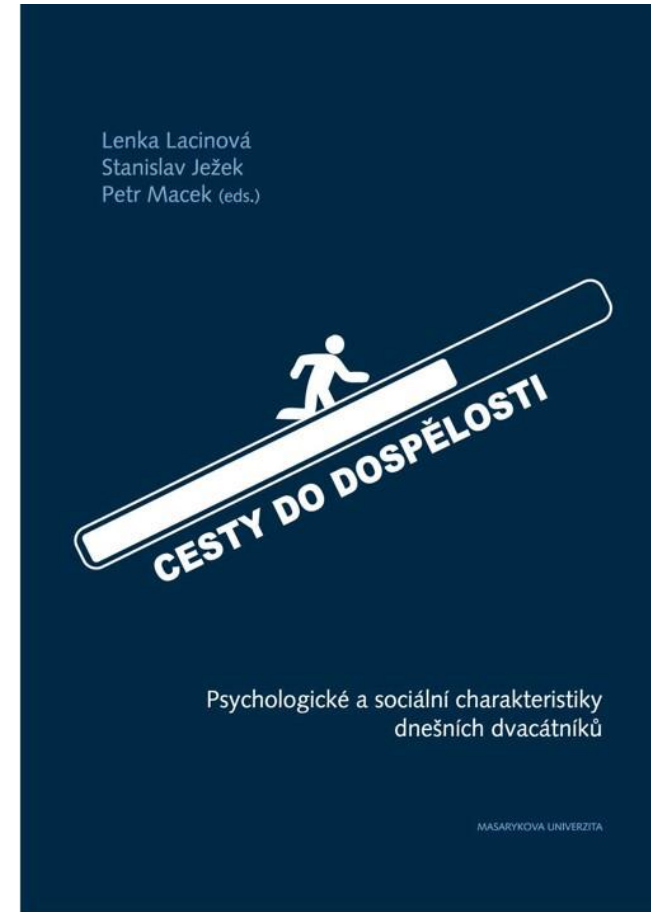


- Výzkum

- Studující pracující nebo pracující studující? (50 % respondentů)
- Volbu práce ovlivňují zejména matky (podpora matky v 72 %), více přátelé než otcové
- Vliv citové vazby na kariéřním vývoji
- Závazek v partnerském vztahu pozitivně souvisí se závazkem ke studiu či práci

Rozšiřující literatura:

- LACINOVÁ, Lenka, Stanislav JEŽEK a Petr MACEK, ed. *Cesty do dospělosti: psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8400-1.
- <https://munispace.muni.cz/library/catalog/book/864>



Děkuji za pozornost

